

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

Jatkuvan oppimisen uudistus

– MITEN TYÖIKÄISTEN OSAAMINEN VARMISTETAAN

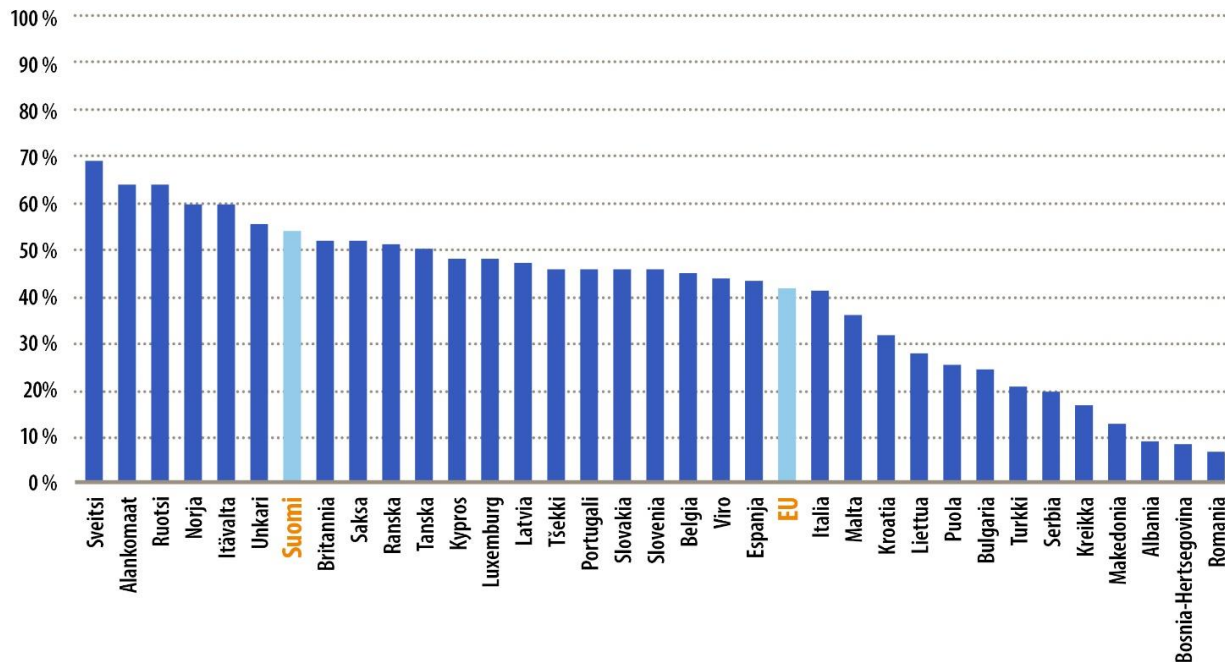
Opetus- ja kulttuuriministeriö

**Suomalaiset osallistuvat aikuiskoulutukseen
verrattain paljon, mutta aiempaa vähemmän**

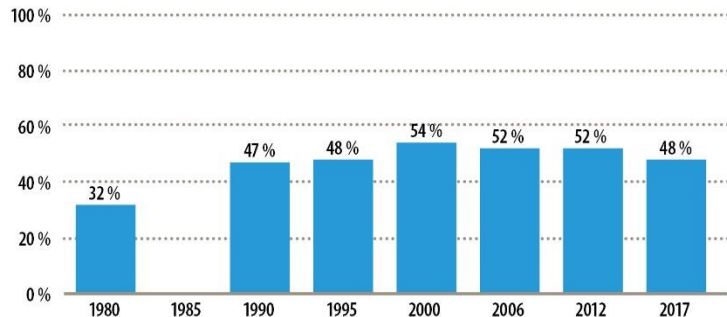
Suomalaisten osallistuminen on kansainvälisesti hyvällä tasolla.

- KUVIO 1.** Koulutukseen vuoden aikana (12 kk) osallistuneiden aikuisten (25–64-vuotiaat) osuus 2016/2017

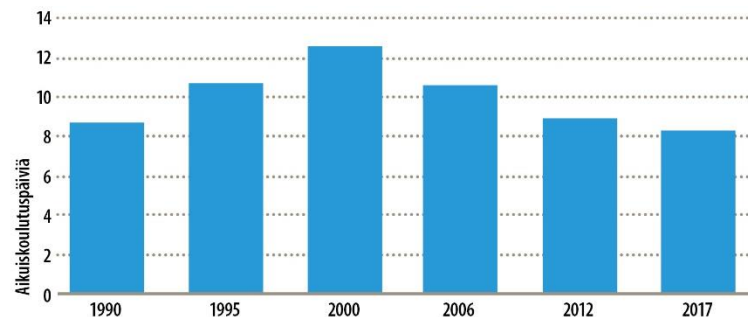

Osallistumisen suunta on laskeva

- KUVIO 2.** Aikuiskoulutukseen osallistuminen vuosina 1980–2017 (18–64-vuotias väestö).

- KUVIO 3.** Aikuiskoulutuspäivien määrä (odotusarvo) henkeä kohden vuosina 1990–2017 (18–64-vuotias väestö).

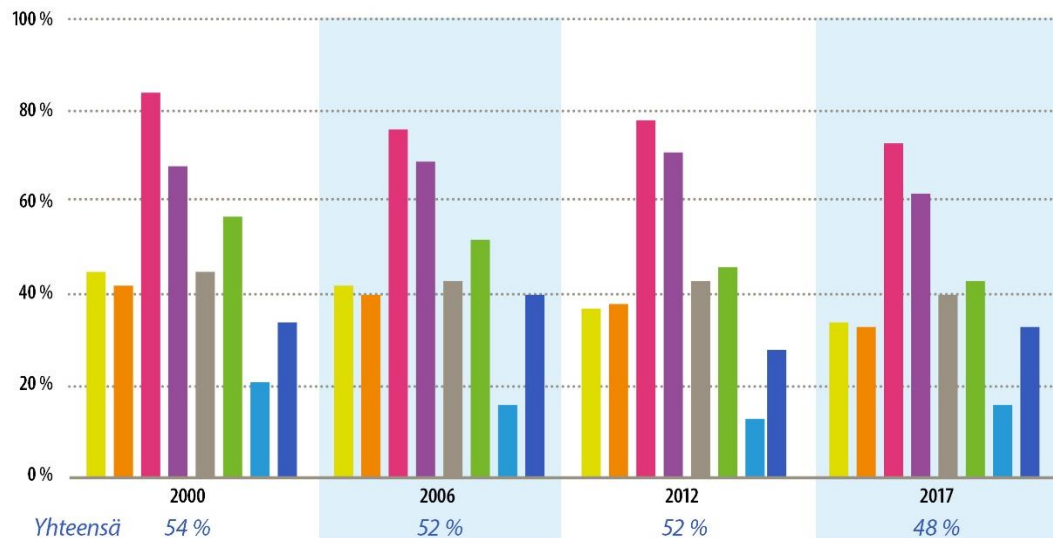

**Osaaminen ja
osallistuminen kasautuu**

Eniten osallistuvat toimihenkilöt. Sosioekonomisen aseman vaikutus aikuiskoulutukseen osallistumiseen ei juurikaan ole muuttunut.

- KUVIO 4.** Osallistuminen 2000–2017 sosioekonomisen aseman mukaan (18–64-vuotias väestö).

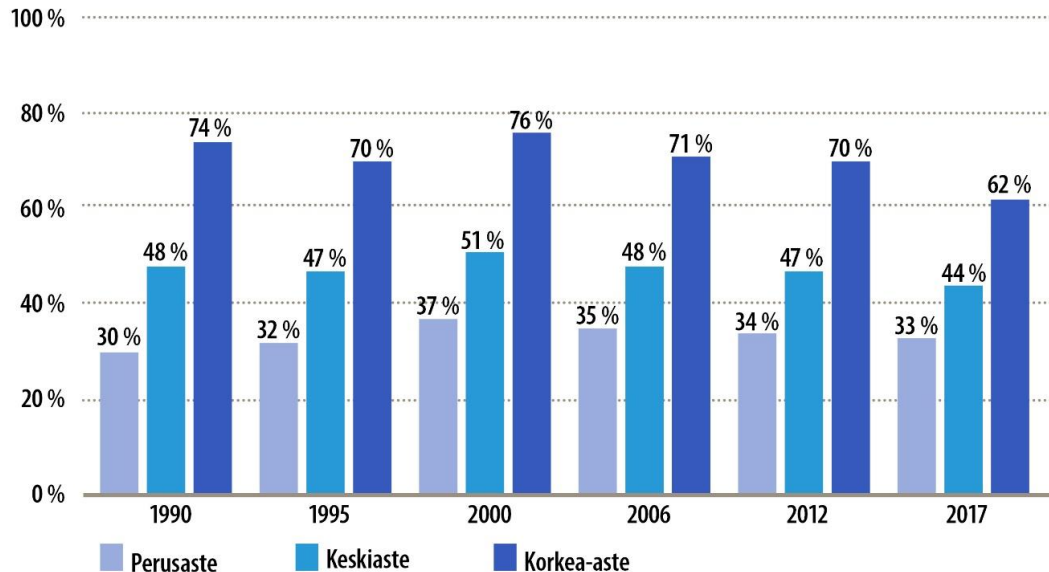

Työnantajan kustantamaan koulutukseen osallistui työntekijöistä 39 %, alemmista toimihenkilöistä 61 % ja ylemmistä toimihenkilöistä 67 %.

Perusasteen suorittaneiden osallistuminen ei ole lisääntynyt.

- KUVIO 5.** Aikuiskoulutukseen osallistuminen koulutusasteen mukaan vuosina 1990–2017 (18–64-vuotias väestö).

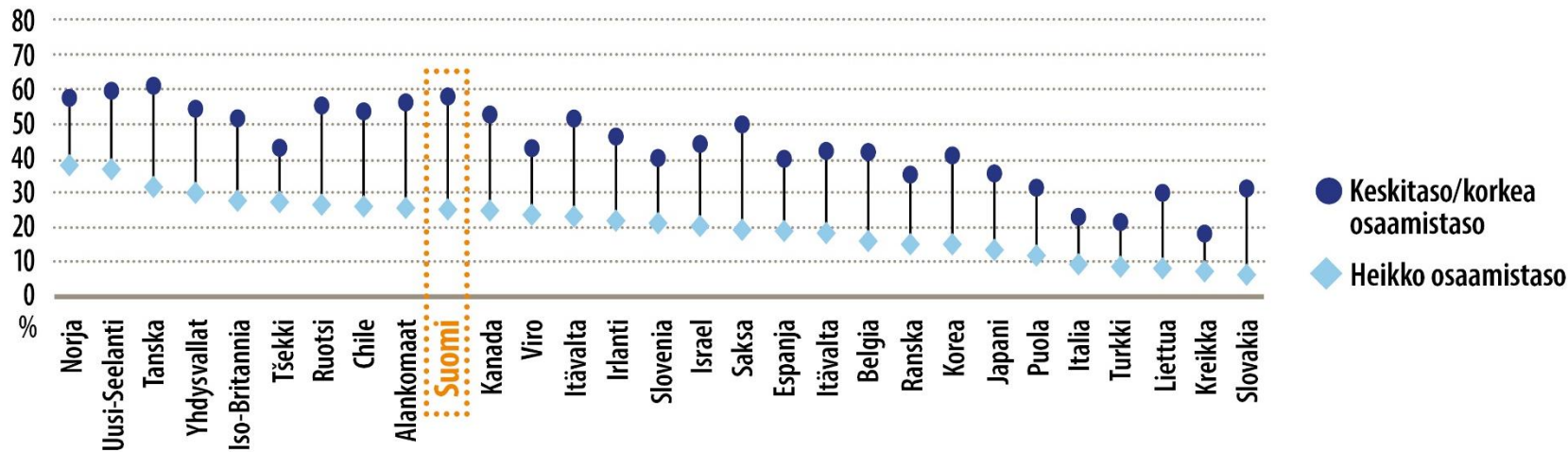

Yleisimpiä syitä osallistumattomuuteen ovat

- koulutuksen ja työn yhteensovittamisen vaikeus,
- perhesyistä johtuva ajan puute,
- koulutusta ei järjestetty riittävän lähellä,
- työnantajien tuen puute,
- liian kallis koulutus ja
- vaikeus löytää koulutusta, johon haluaisi osallistua.

Suomessa erot heikon ja keskitasoisien/hyvän osaamistason ryhmien välillä sekä erot matalapalkkaisten ja muiden välillä koulutukseen osallistumisessa ovat OECD-maiden suurimpia.

- KUVIO 6.** Osallistumiserot heikon- ja keskitasoisien/hyvän osaamistason ryhmien välillä.

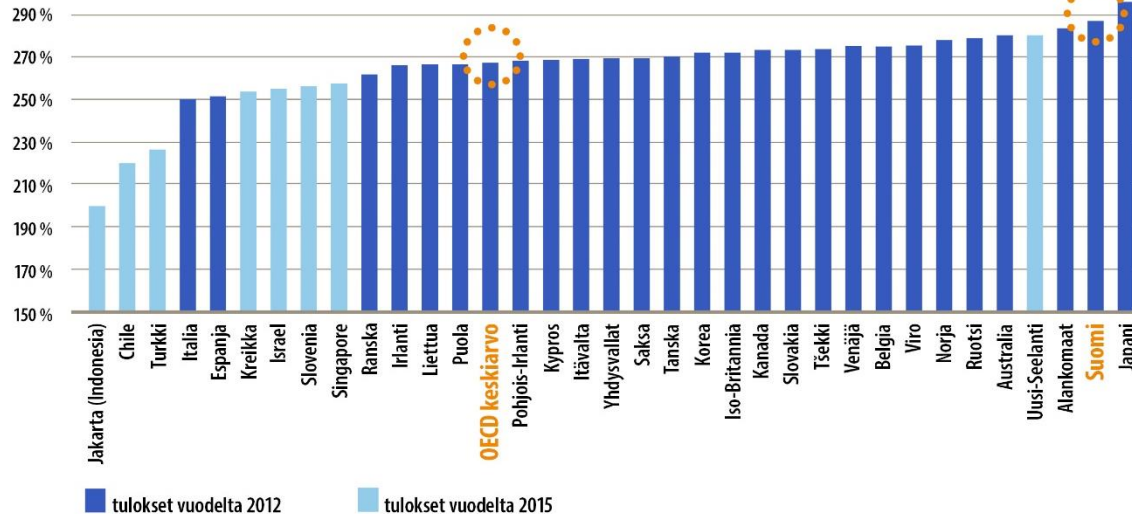

A photograph of two women in a workshop. The woman on the left, with red hair in a bun, wears a red shirt and a light green apron. She is using blue-handled scissors to cut a piece of material submerged in a green liquid inside a white rectangular mold. The woman on the right, with curly brown hair, wears a blue shirt and a light green apron, and is wearing blue gloves. They are both looking down at their work. The background shows a workshop with various tools, materials, and large flexible ventilation hoses. A large green abstract shape is overlaid on the right side of the image.

Osaaminen pitää pinnalla – heikot perustaidot
ovat yhteydessä työttömyyteen

Osaaminen on korkealla tasolla. Sadoillatuhansilla työkäisillä on kuitenkin merkittäviä puutteita osaamisessa.

- KUVIO 7.** Kansainvälinen aikuistutkimus (16–65-vuotiaat) PIAAC

Kansainvälinen aikuistutkimus
(16–65-vuotiaat) PIAAC (OECD)
Suomen tulokset vuodelta 2012,

sijoitus:

- lukutaito 2.
- numerotaito 2.
- tietotekniikkaa soveltava ongelmanratkaisutaito 3.

Mutta alimmalla tasolla 1 tai sen alapuolella:

- lukutaito 370 000,
- numerotaito 450 000
- jompikumpi tai molemmat 600 000.

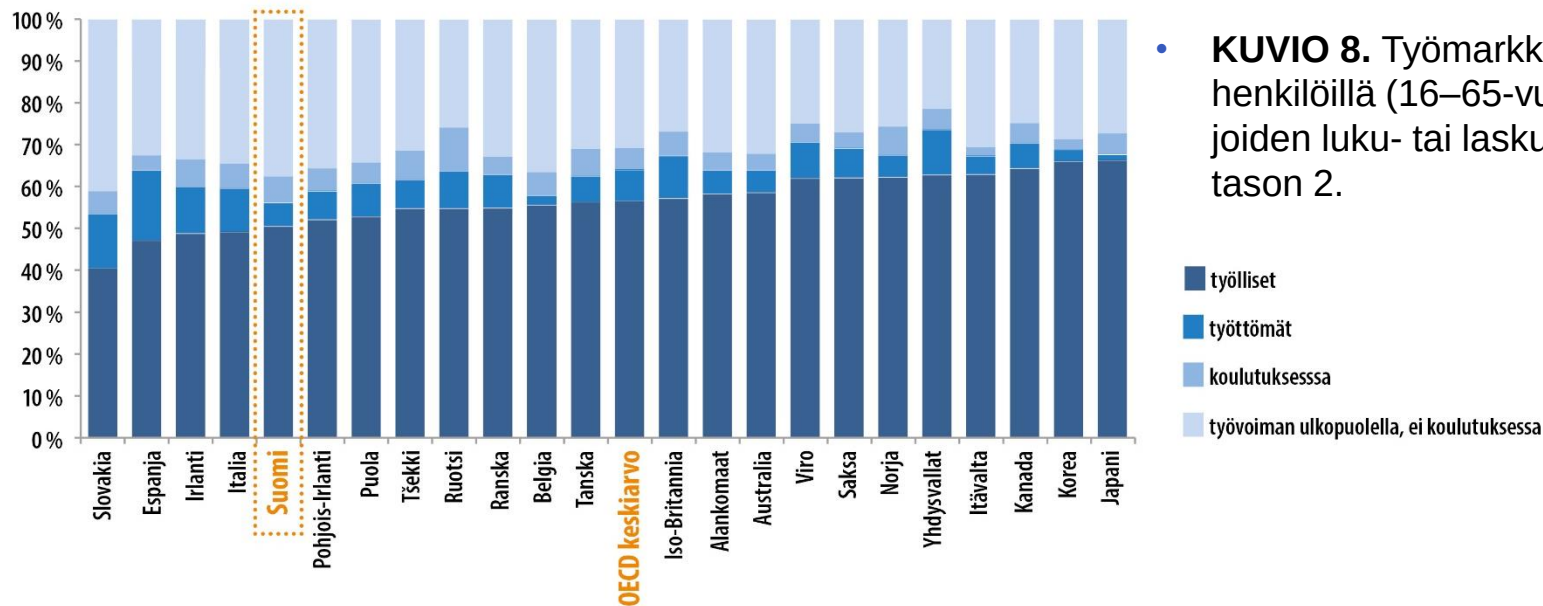
Alle tason 1 tai tieto puuttuu

- tietotekniikkaa soveltavassa ongelmanratkaisutaidossa: 1 000 000.

Heikot perustaidot omaavista 16–65-vuotiaista vain puolet oli töissä.

Lisäksi 30 %:lla pelkän peruskoulun ja 20 %:lla ammatillisen tutkinnon suorittaneista oli heikot perustaidot.

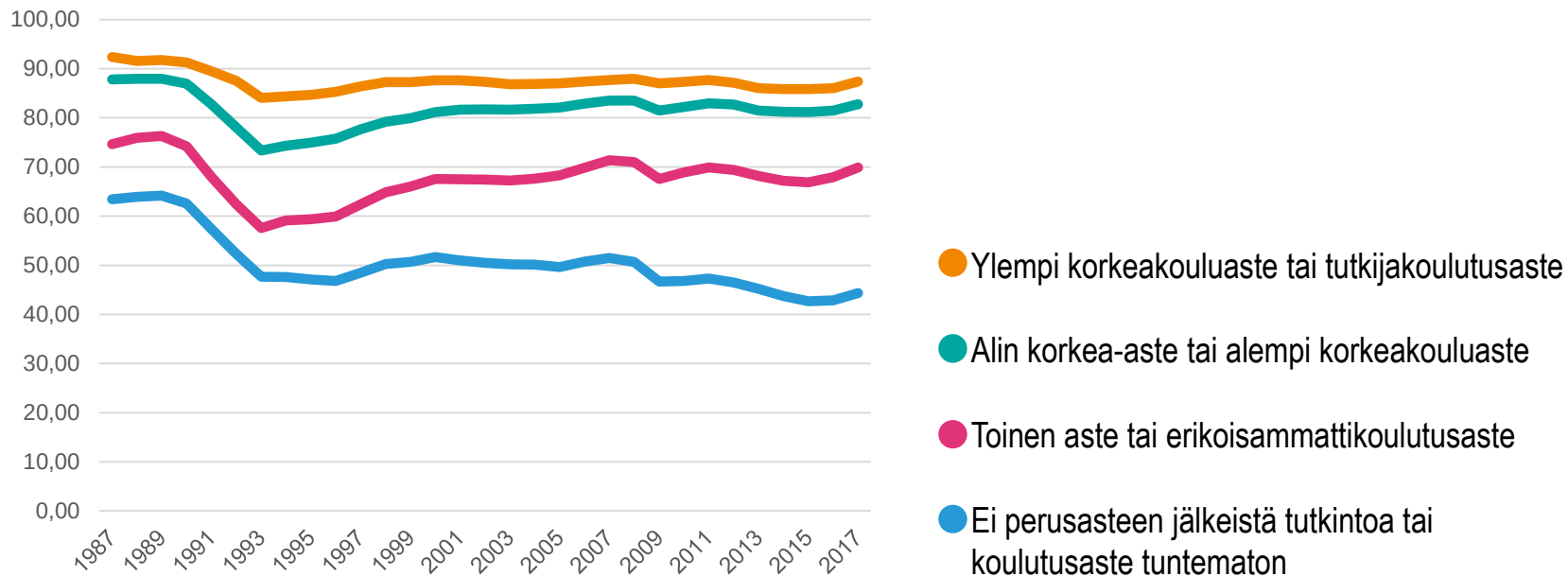
Ensimmäisen polven maahanmuuttajista yli puolella oli puutteita taidoissa.

- KUVIO 8.** Työmarkkina-asema henkilöillä (16–65-vuotiaat), joiden luku- tai laskutaito alle tason 2.

Pelkän peruskoulun varassa olevien työllisyysaste on noin 43 %.

- KUVIO 9.** Työllisyys koulutusasteen mukaan 1987–2017, 18–64-vuotiaat

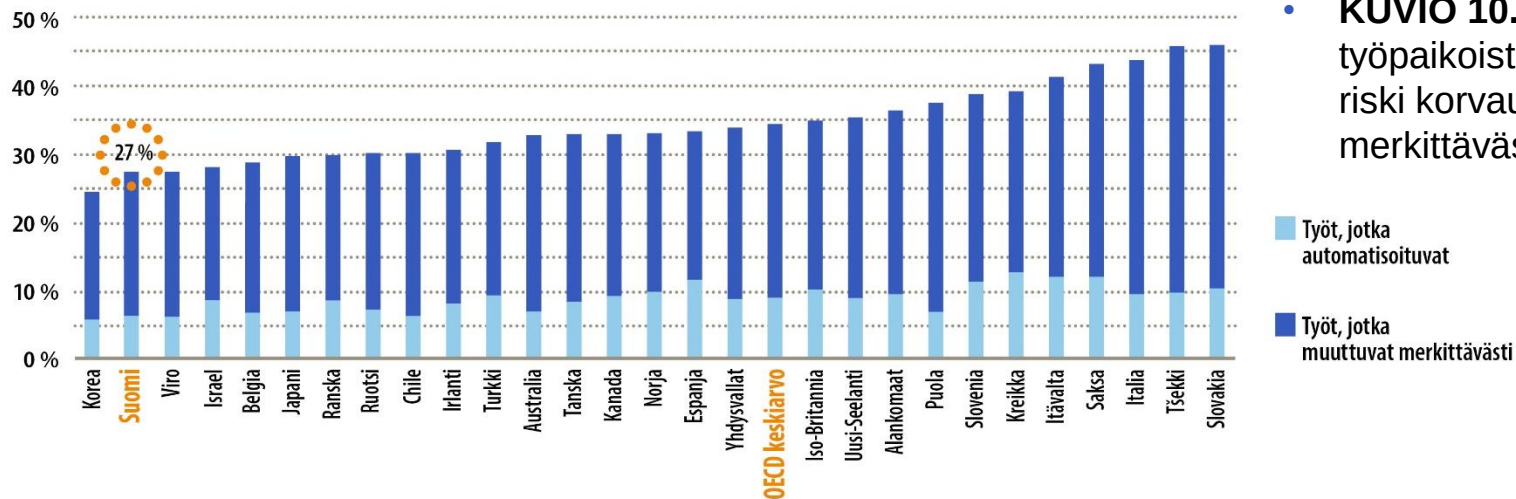

A hand is holding a white industrial handheld device, likely a robot controller. The device has a screen displaying a menu with options like 'HOME', 'EDIT', 'STATUS', and 'TOOL'. Below the screen is a keypad with various function keys (F1-F5) and a numeric keypad. The background shows an orange robotic arm in a factory setting. A large green abstract shape is on the right side of the image.

**Työtä häviää ja muuttuu automatisaation vuoksi
– uusia työpaikkoja syntyy**

Osaaminen vanhenee työelämän muutoksissa.

Joka neljäs työtehtävä muuttuu merkittävästi seuraavan 10–20 vuoden aikana. Muutos voi koskea yli 400 000 henkilöä. Suurin muutos on matalapalkkaisissa ja lyhempää koulutusta edellyttävissä tehtävissä. Heitä koulutus tavoittaa huonosti.

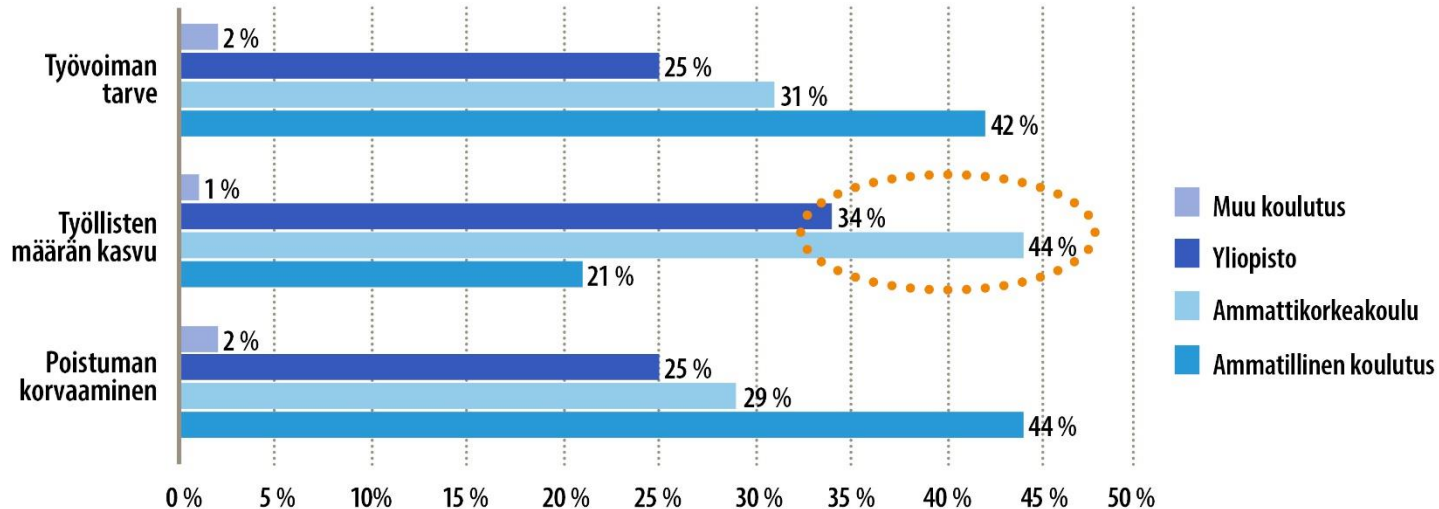

- KUVIO 10.** Osuus työpaikoista, joilla suuri riski korvautua tai muuttua merkittävästi.

■ Työt, jotka automatisoituvat
■ Työt, jotka muuttuvat merkittävästi

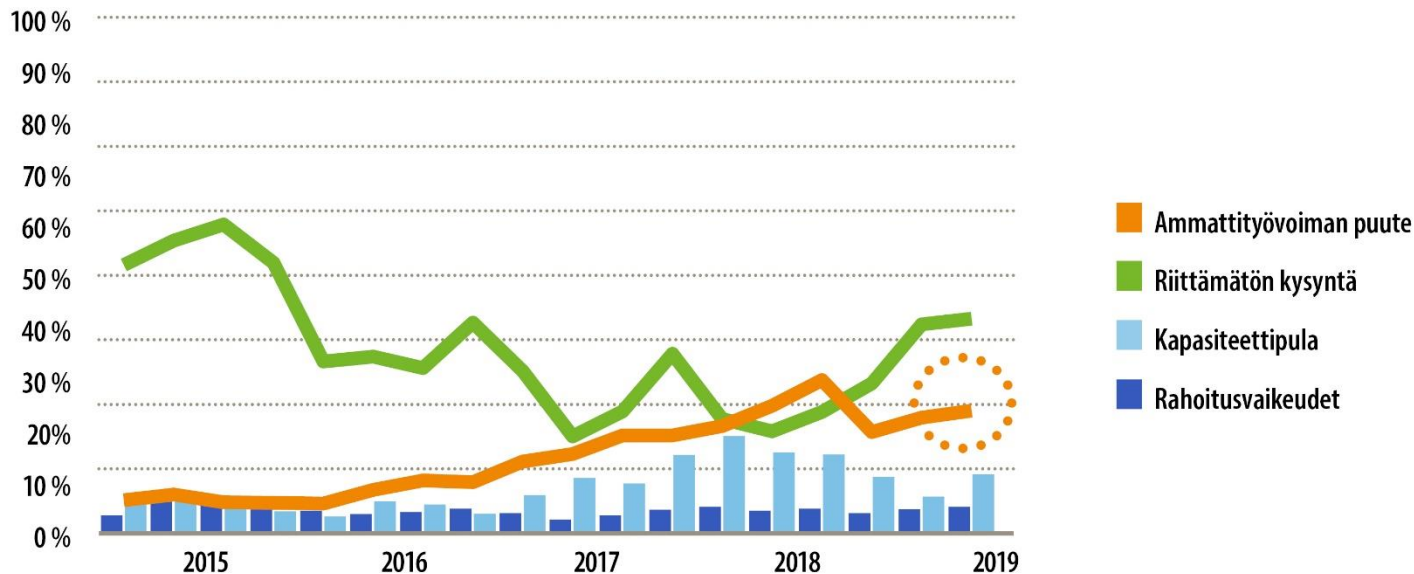
Lähes 80 % syntyvistä uusista työpaikoista edellyttää korkeakoulutasoista osaamista. Nuoret ikäluokat eivät riitä. Tarvitaan isoja muutoksia jo työssä olevien osaamiseen.

- KUVIO 11.** Uuden työvoiman tarve 2017–2035. Koulutusasteiden osuudet tarpeesta.

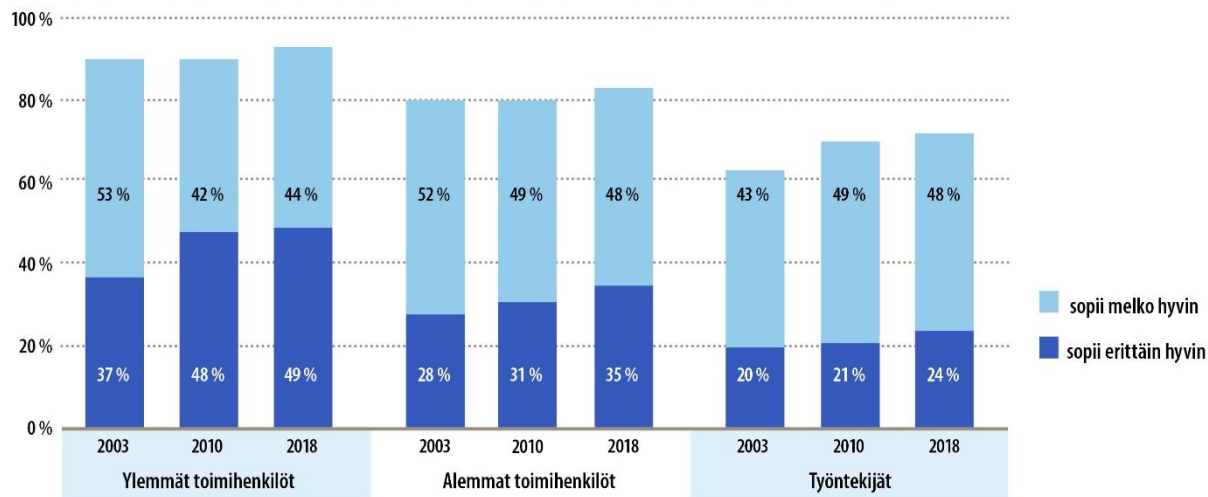
Työnantajista 40 % ilmoittaa rekrytointiongelmista ja EK:n jäsenyrityksistä 19 % piti osaavan työvoiman saantia kasvun esteenä (7/2019). Osaavan työvoiman saatavuus rajoittaa myös pk-yritysten kasvua.

- KUVIO 12.** Tuotannon kasvun esteet

Suurin osa työntekijöistä katsoo, että työpaikka tukee oppimista.

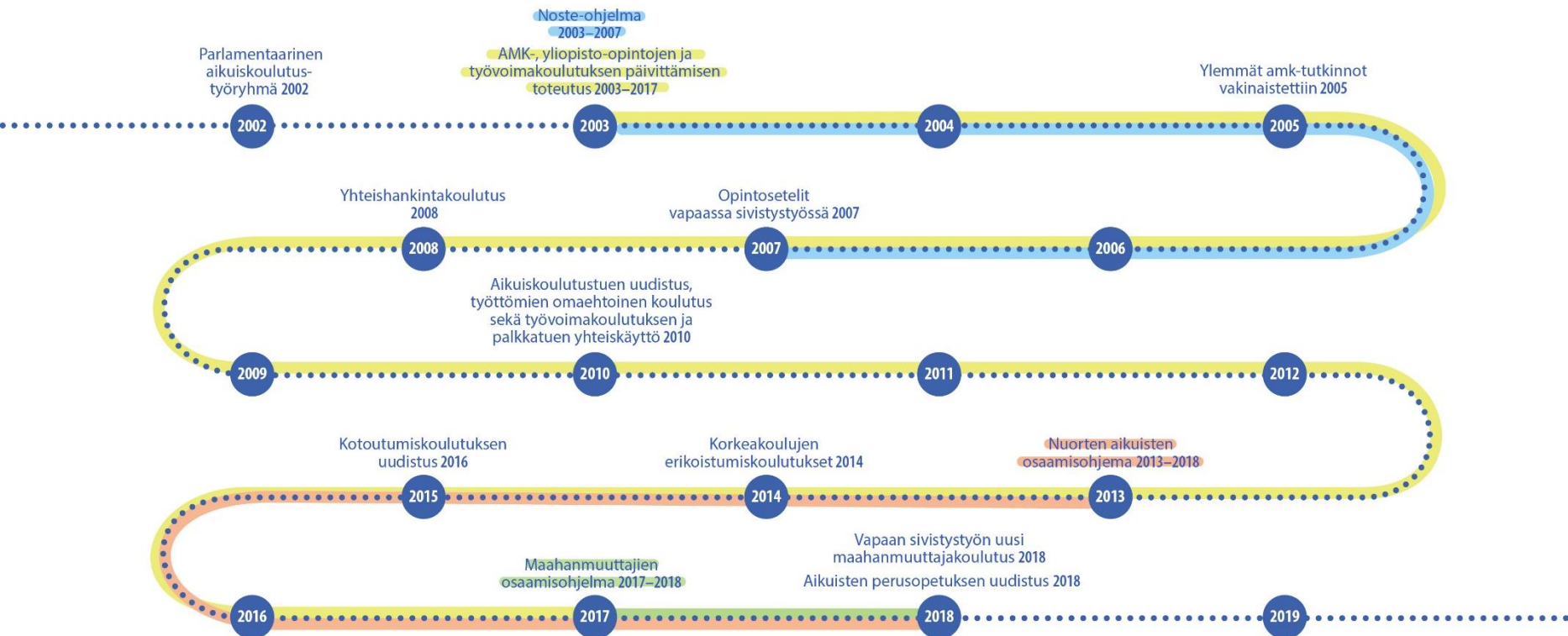
- KUVIO 13.** Työpaikka on sellainen, että siellä voi oppia koko ajan uutta sosioekonomisen aseman mukaan 2003, 2010, 2018 (%).

A close-up photograph of four white plastic interlocking gears arranged in a square pattern on a dark wooden surface. Four hands are visible, each touching one of the gears, suggesting they are being adjusted or assembled. A bright green curved shape is visible on the right side of the image.

Mitä on jo tehty ja miten rahoitetaan?

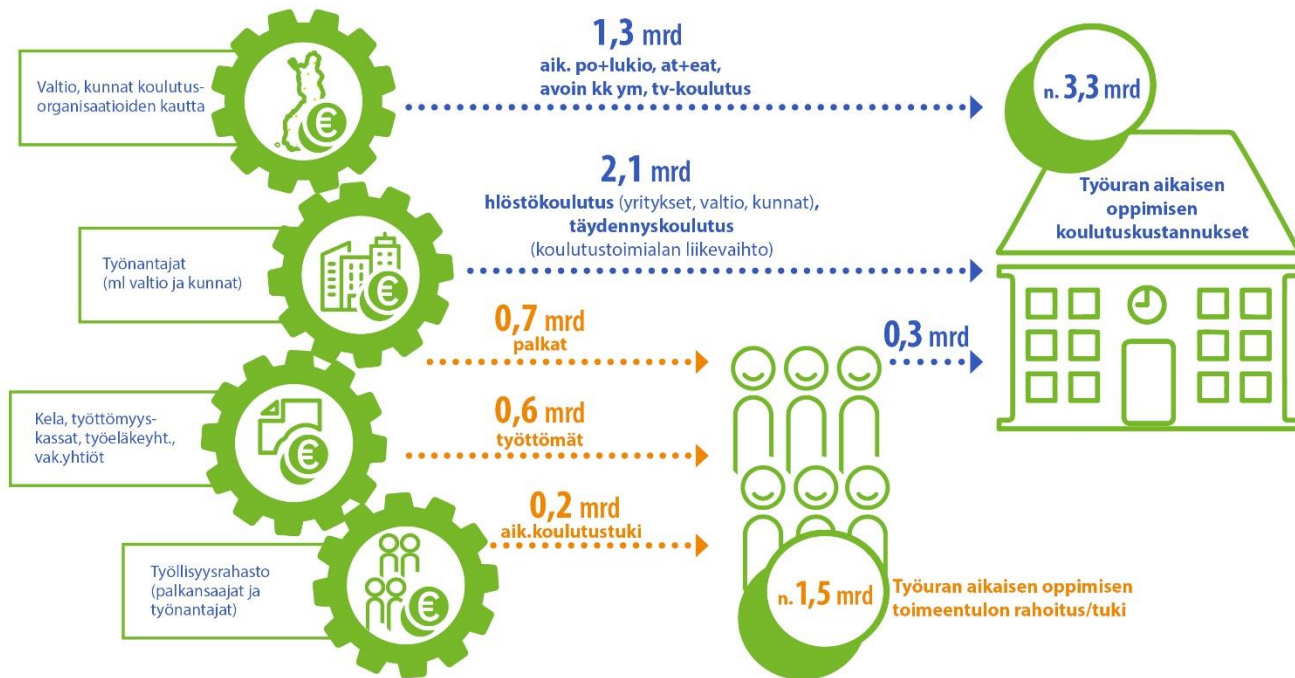
Jo toteutettuja toimenpiteitä

Rahoitus monesta kukkarosta

- Työnantajat rahoittavat henkilöstökoulutusta ja osallistuvat koulutuksen aikaisen toimeentulon rahoittamiseen sekä opiskelun aikaisten palkkojen maksajana että aikuiskoulutustuen ja työttömyysetuuksien rahoittajana.
- Palkansaajat/kansalaiset maksavat opiskelumaksuja ja muita koulutuksen kustannuksia ja osallistuvat aikuiskoulutustuen ja työttömyysetuuksien rahoittajana koulutuksen aikaisen toimeentulon kustannuksiin.
- Koulutuslainsäädännön piiriin kuuluvan ja työvoimapoliittisen koulutuksen järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista vastaavat pääosin valtio ja kunnat. Valtio rahoittaa koulutuksen aikaista toimeentuloa opintotuen ja muiden etuuksien kohdalla niihin kohdentuvien valtionosuuksien kautta.

Työuran aikaisen koulutuksen rahoitus

Kuvalähteet

- **Kuvio 1.** Adult Education Survey (AES)/ Ruuskanen 2018
- **Kuvio 2, 3.** Tilastokeskus. https://www.stat.fi/til/aku/2017/aku_2017_2018-01-12_tie_001_fi.html
http://www.stat.fi/til/aku/2017/02/aku_2017_02_2018-05-09_fi.pdf
- **Kuvio 4.** Tilastokeskus. http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/ykou_aku_201700_2018_19724_net.pdf
- **Kuvio 5.** Tilastokeskus. http://www.stat.fi/tup/julkaisut/tiedostot/julkaisuluettelo/ykou_aku_201700_2018_19724_net.pdf
- **Kuvio 6.** OECD, Getting SkillsRight: Future-Ready Adult Learning Systems. OECD 2019
<http://www.oecd.org/employment/getting-skills-right-future-ready-adult-learning-systems-9789264311756-en.htm>
- **Kuvio 7.** OECD calculations based on the Survey of Adult Skills (PIAAC) (2012) (database).
- **Kuvio 8.** OECD, [Building Skills For All: A Review of Finland](http://www.oecd.org/finland/Building-Skills-For-All-A-Review-of-Finland.pdf). <http://www.oecd.org/finland/Building-Skills-For-All-A-Review-of-Finland.pdf>
- **Kuvio 9.** Työllisyys koulutusasteen mukaan 1987–2017, 18–64-vuotiaat.
http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_vrm_tyokay/statfin_tyokay_pxt_115d.px/
- **Kuvio 10.** Arntz, M., T. Gregory and U. Zierahn (2016), “The Risk of Automation for Jobs in OECD Countries: A Comparative Analysis”, OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 189, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/5jlz9h56dvq7-en>
- **Kuvio 11.** Ennakointi. 4.4.2019. Ilpo Hanhijoki, opetushallitus.
- **Kuvio 12.** Elinkeinoelämän keskusliitto EK. Suhdannebarometri, Heinäkuu 2019. <https://ek.fi/wp-content/uploads/SB-heinakuu-2019.pdf>
- **Kuvio 13.**

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

**Jotta uudistus on mahdollinen,
on tärkeää löytää
yhteinen linja ja tahto.**